

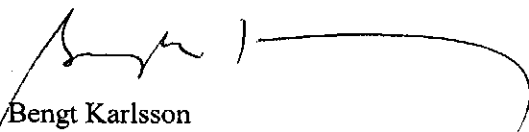
Vetenskapsrådet

Problemställningar kring den nya nationella fördelningsindikatorn för direkta medel till forskning

I oktober 2008 föreslog utbildningsdepartementet i Forsknings- och Innovationspropositionen ett nytt system för fördelningssystem för direkta forskningsmedel till landets universitet och högskolor. Vetenskapsrådet har fått i uppdrag att ge departementet stöd i hur man kan förbättra sammanvägningen av publikationer och citeringar för framtida medelsfördelningar. SUHF har beretts möjlighet att utse ett antal personer till en referensgrupp för VR:s hantering av uppdraget.

SUHF har genom sin bibliometrigrupp inventerat och sammanställt ett antal problem i det nya systemet till stöd för VR:s och departementets fortsatta handläggning. Probleminventeringen har diskuterats i referensgruppen. Med tanke på det forcerade tidplanen till VR:s beslut valde SUHF att skriva en kort fråga till alla medlemmar om de hade synpunkter på probleminventeringens innehåll. Styrelsen tog vid sitt sammanträde den 21 april del av probleminventeringen och reaktionerna från lärosätena och beslutade att föra diskussionen vidare till VR. Probleminventering ges i bilagan. SUHF anser att det är av största vikt att dessa frågor beaktas för att kunna skapa ett användbart och hållbart system. Problemställningarna har brutits ner i allmänna och tekniska problem, där de allmänna anses prioriterade. Exempel på möjliga lösningar ges i varje fall.

Enligt uppdrag

Bengt Karlsson
Generalsekreterare

ADRESS	E-MAIL	PHONE	MOBILE	FAX	WEBSITE
Rådmansgatan 72 SE-113 60 Stockholm Sweden	bengt.karlsson@suhf.se fredrik.andersson@suhf.se kerstin.reithner@suhf.se	+46 8 32 28 53 +46 8 32 05 26 +46 8 32 13 88	+46 708 32 28 53 +46 708 32 05 26 +46 708 32 13 88	+46 8 32 93 70	www.suhf.se

Allmänna problem

Humanistiska och samhällsvetenskapliga forskare upplever att deras forskning inte får genomslag i det nationella systemet.

Specificering

I det nuvarande systemet hämtas publikationsinformation uteslutande från Web of Science. Denna databas innehåller nästan uteslutande tidskriftartiklar i referentgranskade tidskrifter. Inom humaniora och samhällsvetenskap publiceras endast en mindre del av forskningspublikationerna (3-15%) i tidskrifter som upptas i Web of Science. Även om publiceringsindikatorer normeras, så anser forskare inom humaniora och samhällsvetenskap att de har begränsad möjlighet att påverka fördelningen.

Möjliga lösningar

Källorna för systemet bör diversifieras. Det är svårt att peka på en stor databas som indexerar publicering i andra dokumenttyper än artiklar och därför kan kontrollerad egeninmatning (centralt eller i nuvarande publikationsdatabaser) med koppling till externa databaser vara det enda sättet att få rimlig datakvalitet. Ett alternativ för utvalda verksamhetsområden kan vara ett system där kvaliteten premieras med hjälp av publiceringskanalerna, likt det i Norge.

Systemet driver forskare på ett icke-önskvärt sätt mot tidskriftspubliser

Specificering

Idag sker en stor del av publiceringen inom humaniora och samhällsvetenskap i monografier och antologier. Inom datavetenskap publiceras den kvalitetsbedömda forskningen till viss del i konferensbidrag. Dessa är de gängse sätten att publicera högkvalitativ forskning inom dessa discipliner. Det nuvarande systemet tar bara hänsyn till tidskriftspubliser. Om det inte är ett uttalat mål från departementet att driva forskarna mot mer tidskriftspubliser, så kan systemet ge sådana signaler och eventuellt leda till att forskare tvingas att överge sin målgrupp i sin publicering.

Möjliga lösningar

Även detta problem talar för en diversifiering av databaskällorna (se ovan).

Systemet för fördelning är inte tillräckligt transparent och ger begränsad vägledning åt forskarna.

Specificering

Då det nuvarande systemet kräver normering både med avseende på citeringar och publikationer samt då data hämtas i en extern databas, så anser forskare att de har svårt att överblicka och påverka systemet och därmed utgången. Detta gäller särskilt de forskare som normalt inte publicerar sig i tidskrifter och gör att systemet är svårt att förhålla sig till och därmed är ett begränsat styrinstrument, om det finns sådana intentioner från departementet.

Möjliga lösningar

Det hade varit mer än önskvärt att varje lärosäte hade haft möjlighet att återskapa de indikatorer som departementet använder sig av och att varje forskare skulle kunna se hur man i dennes situation bäst skulle kunna justera sin forskning för bättre utdelning för sitt lärosäte.

Externa medel får ett alltför stort genomslag i den sammanlagda indikatorn för ekonomisk fördelning.

Specificering

Forskning visar att publikationer och citeringar till stor del är produkter av investeringar i personal och utrustning. Dessa investeringar görs både med hjälp av direkta och indirekta medel. Mer externa medel resulterar därför också i mer publikationer och citeringar. På så sätt räknas externa medel dubbelt i analysen och får stort genomslag.

Möjliga lösningar

En möjlig lösning kan vara att publiceringsindikatorn justeras efter andelen direkta medel av hela forskningsbudgeten. Detta skulle ge en mycket mer kvalitativ publiceringsindikator.

Korrektionsfaktorn som läggs på de slutliga indikatorerna (2 för HS etc) är alltför godtycklig.

Specificering

Stor energi läggs i systemet på att normera den bibliometriska indikatorn och detta med relativt gott resultat. Trots detta beslutade departementet att korrigera resultatet med en korrektionsfaktor, som vi ser som alltför godtycklig.

Möjliga lösningar

Om den bibliometriska indikatorn skall kunna behålla någon trovärdighet måste den frikopplas från den nuvarande korrektionsfaktorn. Ett första sätt att angripa problemet bör istället vara att normera även indikatorn för externa medel, som är till stor del bidrar till skevheten.

Problem av mer teknisk natur

Gränsen till universitetssjukhusen är otydlig och nuvarande definition på vad som räknas in som universitetsforskning vid universiteten med medicinsk forskning är otillräcklig.

Specificering

Medicinsk forskning i Sverige sker i många fall i nära samarbete mellan universitetsforskare och landstingsanställda. Det är i många fall mycket svårt att bestämma till vilken del vardera huvudman har bedragit till en viss publikation. I det nuvarande system måste universitetsnamnet anges i publikationen för att ge utdelning. Det är inte klarlagt att detta är ett rimligt sätt att göra avgränsningen.

Möjliga lösningar

Här bör man göra en studie. Eventuellt kan man se en koppling mellan adress och praktisk organisatorisk tillhörighet. Om detta är svårt, så återstår det att verifiera data genom egeninmatning.

Waringssystemets arbete med att namnunifiera nordiska forskare är alltför komplicerat och svårspecificerat.

Specificering

Det är mycket svårt att med säkerhet bestämma personers identitet med hjälp av enbart för- och efternamn, i vissa fall enbart på första initial i förnamnet. Det är därför mycket svårt(omöjligt) att på ett tillförlitligt sätt unifiera alla nordiska forskare, som systemet nu säger sig göra.

Möjliga lösningar

Man kan tvingas lämna målet med att manuellt unifiera forskarna och övergå till en automatisk metod. Detta skapar troligen mer osäkerhet, men metoden är på samma gång lättare att beskriva och dokumentera.

Systemet med Waringdistributioner ger alltför osäkra Waringreferensvärden för publiceringsnormering.

Specificering

När waringreferensvärden ska bestämmas för ett område, så är deras felmarginal betydande utifrån det relativt begränsade nordiska materialet och dess statistiska bakgrund. Detta gör stort utslag i analysen.

Möjliga lösningar

Om man vill behålla Waringssystemet, så bör man se över den statistiska validiteten i underlaget till Waringreferensvärdena. Eftersom bytet från 23 till 34 områden gav ett så pass mera rimligt resultat, så kan det vara nödvänigt att öka antalet publikationer i underlaget för att behålla tillräckligt stora normeringsgrupper. Detta kan naturligtvis skapa merarbete och göra namnunifieringen ännu mera komplicerad.

Sammanställning av problemställningar kring fördelningsindikatorer för direkta medel för forskning

Systemet med att bara räkna med första och korresponderande författare är alltför begränsande och orättvist.

Specificering

Det nuvarande systemet tar bara hänsyn till första och korresponderande författares universitetstillhörighet. Detta är alltför begränsande, då publikationer ofta sampubliceras av fler än två författare och bidraget till publikationen även av andra författare är betydande.

Möjliga lösningar

Både Web of Science och Scopus kopplar fr.o.m. 2008 forskare till sin respektive adress och Scopus gör det tillbaks till 1996. Det borde vara rimligt att inom kort fraktionera publikationerna på samtliga författare.